

Марија Кнежевић

ГРАНИЦЕ ВОДЕ

Кајоко Јамасаки, *Водени цветови*,
Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, Краљево, 2014

Као што је то случај са свим делима несумњиве уметничке вредности, тако се и о књизи Кајоко Јамасаки Вукелић *Водени цветови* може говорити са много аспеката. Реч је о ауторки развијеног и раскошног умећа певања и промишљања. Њена изграђена филозофија доживљајног подразумева најшири спектар интересовања, тако да напис о њеној књизи намеће опредељивање за једну тему. Избор је умногоме личне природе, будући да сам одавно опчињена тим појмом-појавом – темом граница – наравно схваћених у најширем могућем значењу, који све више привлачи филозофе, уметнике, али и зналце политичке мисли. Ипак, не бисмо погрешили ако бисмо приметили да је у збирци *Водени цветови* граничним и пограничним подручјима дат ако не приоритет, а онда свакако истакнуто место.

Искуство живљења на два или више језика, наизглед распетост између географски, историјски, а пре свега културолошки условљених различитости у поимању егзистенције, заправо је идеална ситуација да пограничне зоне преиспитујемо – најпре у себи! Насловна песма, „Водени цветови“, јесте повратак песникиње у земљу детињства која је увек и полазиште. Много пре него што ће се, по сценарију судбине, затећи на средини пута између *Земље мајке* и *Језика њеног човека*, девојчица у бакином врту доживљава чаролију цветова од папира који плутају у чаши воде (*Ко нам је рекао да цвети / живи крајко?*). Веома рано, у *Земљи мајке*, девојчица у бакином врту спознаје привлачност магије неухватљивости граница. Плод бакине љубави, ти папирни

цветови, досегнуће вечност у ауторкином памћењу: *Сџаклена чаша одражавала је / небо и наш чисти осмех, / љолико јасно да љамџим / мирис цвећа, / заувек.*

Сваки тај цвет је острво. Смисао наших одисеја – упозориће нас на то премудри Кавафи – није у томе да допутујемо до неке своје Итаке. Она је у нама. Сврха Путовања (за разлику од пута) јесте одржавање, неговање, стална надградња *љроцеса сљознаје. Лајано, лајано усљоравај време* („Зимска кухиња“). Истовремено обитавање у различитим културолошким матрицама савршена је прилика за онога ко уме да ужива у „гастрономији мудрости“ да – овлада сопственом темпоралношћу. *Ток времена налази се / само у Твојој / љлави* („Нити за вез“). Стекавши осећај за време, путник је у могућности да одваја битно од ефемерног, да успостави природну скалу приоритета. При томе, Сциле и Харидбе никако не смеју (п)остати жалопојка над судбом клетом, већ про-светљујући наук о виталној улози радости и насушном справљању лепоте, налик бакиним цветовима. *Јер мора да љосљоје речи које / љреју овај свей, шљо се / лајано хлади* – поручује Јамасаки у песми „Подземни свет“ обраћајући се директно уметнику. *Ти си љесник* – гласи први стих ове песме.

Те речи које греју јесу једини пртљаг и циљ новоствореног за онога ко је препознао живот као пловидбу. Све остале речи, за разлику од смислом испуњеног геста, па и геста ћутње, кад-тад ће открити своју крхкост. То се нарочито односи на појмове попут расизма, класног друштва, историје („Моје острво“) који ће песникињу-путницу, било да их чује у ваздушној луци, у прелету небом, или током пловидбе за све нас матичном водом, спонтано нагнати да и пре луке „пређе на другу страну“: *На обали нове реченице љоворе ми / шкољке. Тихо називам / јабуку ринго, на језику / моје мајке. (...)* *Ове ноћи, када се море језика / узнемирено љаласа и љенуша, / моје остљрво љосљоје / свейшљка.*

Исписујући још једну књигу префињеним нитима смисла, поезију чија лепота прати ону древну лирику која је доказала да је у потпуности „отпорна“ на протицање векова, песме на чију нас је дискретну магију Кајоко у најбољем смислу тих речи навикла, коју од ње очекујемо, у књизи *Водени цвељови* ауторка ће с пуним правом експлиците заокружити тему граница, непретенциозно, али сасвим јасно ураћајући у ту наизглед паралелну егзистенцију која потражује године искуства и таленат разумевања истог. Охрабрена златним полугама спознаја које су таласи постојања наносили на њено острво, у нежним стиховима изнеће непобитне истине о граници између света живих и света сенки, онога у чему непосредно учествујемо и успомена које се у том истом часу дешавају будне или похрањене у сновима, о танкој линији између болести и здравља налик оној која раздваја (или спаја?) смислени сан

од често јалове јаве, о разлозима смена зимских замрлости и светлости, о споју обиља и ограничења који нам дарује моћ говора, о граници физичкој и метафоричној између воде и копна.

Очигледни су разлози да ову књигу доживимо и као завештање некога ко је не само искусио, већ читавог живота изнова разумева одисејску епопеју. Увек пажљиво осмишљавајући сваку реч, Јамасаки отвара *Водене цветове* стихом: *мој кофер мора да буде лак.* („Прозирни пртљаг“). Оно што би, по мом осећању, могао бити крај овога штива, а до новог преласка и те границе у следећи рукопис, јесте свакако песма „Границе“: *Желим само да будем светлосна буба / да својим живоћом храним ласту, / женку која се враћа на јуї. // Само да њосћанем / њен сан, и њен / далеки лейї, // било їде да сам, / на овом / свету.*